

**TUŽILAŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE**

**VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
CRNE GORE**

SPORAZUM
O
RAZUMIJEVANJU I SARADNJI
u oblasti podrške
svjedocima, oštećenima i žrtvama radi njihovog
učesća u krivičnom postupku za ratne zločine

Sarajevo, 05.11.2024. godine

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine

i

Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore

(u daljem tekstu: strane potpisnice),

Izražavajući obostranu spremnost za unapređenjem saradnje u krivičnim postupcima protiv učinilaca krivičnih djela ratnih zločina, genocida i zločina protiv čovječnosti (u daljem tekstu: ratni zločini),

Uvažavajući prava svjedoka, oštećenih i žrtava i smatrajući da je zajednički cilj učesnika privođenje pravdi odgovornih za počinjene ratne zločine,

Shvatajući ulogu i važnost podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama radi njihovog učešća u krivičnom postupku u predmetima ratnih zločina,

Znajući da se međusobnom saradnjom i pružanjem pomoći i podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama radi njihovog učešća u krivičnom postupku u predmetima ratnih zločina lakše može dokazati i utvrditi krivična odgovornost počinilaca predmetnih krivičnih djela,

Polazeći od relevantnih međunarodnih standarda u oblasti zaštite i podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama krivičnih djela, a posebno Evropske konvencije o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima, sa dodatnim protokolima i Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te ostalih međunarodnih dokumenata koji su obavezujući za potpisnice Sporazuma, a koji uređuju ovu materiju,

Odlučne da ojačaju međusobnu pomoć i saradnju,

Želeći da sarađuju i unapređuju odnose iz oblasti podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama, usaglasile su se o sljedećem:

I OPŠTE ODREDBE

Predmet sporazuma

Član 1

1) Odredbama ovog Sporazuma uređuje se saradnja strana potpisnica u vezi s obezbjeđivanjem efikasne zaštite, podrške i pomoći svjedocima, oštećenima i žrtvama radi njihovog učešća u krivičnom postupku u predmetima ratnih zločina, kao i unapređenje pomoći i podrške u ostvarivanju njihovih prava u krivičnom postupku kroz saradnju strana potpisnica.

2) Saradnja strana potpisnica odvijace se posredstvom Odjela za istrage i podršku svjedocima pri Tužilaštvu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Odjel) ili postupajućeg tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Službe zadužene za podršku žrtvama krivičnih djela ili postupajućeg specijalnog tužioca u Specijalnom državnom tužilaštvu Crne Gore.

Značenje izraza

Član 2

1) **Svjedok** je lice za koje se vjeruje da posjeduje saznanja o izvršenom krivičnom djelu, njegovom učiniocu i drugim okolnostima od značaja za rasvjetljavanje krivičnog djela i procesuiranje okrivljenih u krivičnom postupku te po tom osnovu, shodno nacionalnim zakonodavstvima strana potpisnica, ima svojstvo učesnika u krivičnom postupku koji se vodi pred stranom potpisnicom.

2) **Oštećeni** je lice čije je lično ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo. Pojmom oštećeni obuhvaćena je i žrtva iz tačke 3. ovog člana.

3) **Žrtvom** se smatra ili lice koje je izvršenjem krivičnog djela izgubilo život ili fizičko lice koje je pretrpjelo povredu uključujući i fizičku, psihičku ili emotivnu povredu ili materijalnu štetu koja je prouzrokovana krivičnim djelom.

4) **Svjedok sa određenim mjerama zaštite** je svjedok koji je u jednoj od država strana potpisnica, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, dobio određene mjere zaštite.

5) **Individualna procjena oštećenog, svjedoka ili žrtve** podrazumijeva procjenu sa ciljem prilagođavanja pristupa organa postupka oštećenom, svjedoku ili žrtvi u odnosu na postojanje rizika od sekundarne ili ponovne viktimizacije, zastrašivanja i odmazde, kao i s obzirom na lične karakteristike kao što su starost, pol, rodni identitet i rodno izražavanje, etnička pripadnost, rasna pripadnost, religijsko ubjeđenje, seksualna orijentacija, zdravstveno stanje, invaliditet, rezidentni status, poteškoće u komunikaciji, veza sa ili zavisnost od počinioca krivičnog djela i prethodna iskustva u vezi sa krivičnim djelima. Prilikom individualne procjene uzimaju se u obzir vrsta ili priroda krivičnog djela i okolnosti pod kojima je ono izvršeno.

6) **Pružanje pomoći** podrazumijeva postupanje zamoljene strane po molbi za pružanje pomoći.

7) **Molba za pružanje pomoći** predstavlja pismeno kojim se strana potpisnica – molilja obraća strani potpisnici – zamoljenoj strani radi pružanja pomoći.

Djelokrug saradnje

Član 3

1) Shodno međunarodnim sporazumima potpisanim i ratifikovanim od strane država strana potpisnica i nacionalnim zakonodavstvima strana potpisnica, kao i zaključenim protokolima između strana potpisnica, saradnja u vezi s pružanjem efikasne zaštite, pomoći i podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama uspostaviće se u odnosu na svjedoke, oštećene i žrtve koji su državljani jedne strane potpisnice, odnosno svjedoke, oštećene i žrtve sa prebivalištem na teritoriji države jedne strane potpisnice (zamoljena strana), a koji su pozvani da učestvuju u krivičnom postupku u predmetima ratnih zločina pred drugom stranom potpisnicom (stranom moliljom).

2) Strane potpisnice su saglasne, u skladu s njihovim nacionalnim zakonodavstvom, da sarađuju u vezi sa:

- a) pružanjem pomoći u obavljanju poslova podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama koja se ogleda u pružanju psihološke, emotivne, administrativne, tehničke ili neke druge podrške i pomoći, u zavisnosti od potreba svjedoka, oštećenih ili žrtava;
- b) razmjenom iskustava i informacija o svjedoku, oštećenom ili žrtvi u pogledu individualnih procjena svjedoka, oštećenog ili žrtve i njihovih potreba;
- c) izvođenjem specijalističkih obuka, seminara i studijskih posjeta;
- d) koordinisanjem zajedničkih aktivnosti koje su predmet saradnje.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom sporazumu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II NAČELA

Pravni okvir i duh saradnje

Član 5

Saradnja između strana potpisnica odvijaće se uz poštovanje postojećih relevantnih međunarodnih konvencija potpisanih i ratifikovanih od država strana potpisnica i

nacionalnih propisa država strana potpisnica, oslanjajući se na druge relevantne standarde i najbolju uporednu praksu, a u duhu najboljih namjera i unapređenja međusobne saradnje.

Efikasnost, koordinacija i komunikacija

Član 6

Saradnja između strana potpisnica odvijace se uz direktnu i neposrednu komunikaciju u cilju pružanja informacija, te koordinacije neophodne za adekvatno i efikasno pružanje pomoći u oblasti podrške svjedocima u predmetima ratnih zločina.

Načelo nediskriminacije i integritet

Član 7

Saradnja između strana potpisnica odvijace se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, uključujući pol, rasu, boju kože, jezik, vjeru, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovinu, rođenje ili drugi status i slobodna je od svih vidova neprimjerenih uticaja.

Naročito osjetljivi oštećeni i svjedoci

Član 8

1) Oštećene i žrtve u postupcima za ratne zločine treba smatrati naročito osjetljivim i treba ih zaštititi od sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde, te im obezbijediti odgovarajuću podršku radi olakšavanja oporavka, kao i omogućiti adekvatan pristup pravosuđu.

2) Sa svjedocima kojima su određene mjere zaštite u strani molilji potrebno je postupati sa posebnom pažnjom.

III FORMA, POSTUPAK I OBLICI SARADNJE

Forma saradnje

Član 9

1) Komunikacija između strana potpisnica odvijace se direktno, po pravilu u pisanoj formi.

2) U pisanoj korespondenciji svaka strana potpisnica koristiće svoj službeni jezik i pismo.

3) Svaka strana potpisnica snosiće svoje administrativne troškove postupanja.

Postupak saradnje Član 10

1) Postupak saradnje strana molilja inicira podnošenjem pisane molbe za pružanje pomoći, u kojoj se obavezno navode:

- a) osnovni podaci o krivičnom postupku za ratne zločine koji se vodi u strani molilji;
- b) osnovni podaci o svjedoku, oštećenom ili žrtvi na koga se postupak saradnje odnosi, s naglaskom da li svjedok, oštećeni ili žrtva ima mjere zaštite pred pravosudnim organima u državi zemlje molilje, a koji podaci su dovoljni za stupanje zamoljene strane u kontakt sa svjedokom, oštećenim ili žrtvom;
- c) podaci o mjerama koje se od zamoljene strane zahtijevaju u okviru postupka saradnje i rokovima za njihovo preduzimanje.

2) U izuzetnim slučajevima, strane potpisnice mogu preduzimati mjere i radnje i na osnovu usmenog zahtjeva koji se mora naknadno pismeno obrazložiti i dostaviti zamoljenoj strani u razumnom roku, a najkasnije u roku od 7 dana.

3) Zamoljena strana je u obavezi da po mogućnosti postupi po traženju strane molilje ili da je obavijesti o nemogućnosti postupanja.

4) Ukoliko zamoljena strana odbije da pruži pomoć i podršku, odnosno nije u stanju da je pruži, obavezna je da strani molilji obrazloži zbog čega nije u mogućnosti da udovolji molbi.

Informisanje svjedoka, oštećenog ili žrtve Član 11

1) Strana molilja će, uz poziv svjedoku, oštećenom ili žrtvi u krivičnom postupku dostaviti i pismo, odnosno obavještenje kojima se svjedok, oštećeni ili žrtva obavještavaju o postojanju Odjela/Stručne službe ili postupajućeg tužioca iz člana 1. stav 2. ovog Sporazuma.

2) Pismo, odnosno obavještenje iz stava 1. ovog člana sadrži i kontakt podatke zaposlenih u Odjelu/Stručnoj službi ili postupajućeg tužioca iz člana 1. stav 2. ovog Sporazuma zamoljene strane, koji svjedoku mogu dati više informacija o organizaciji odlaska na svjedočenje pred tužilaštvom strane molilje.

3) Odjel/Stručna služba ili postupajući tužilac iz člana 1. stav 2. ovog Sporazuma će pismo, odnosno obavještenje, dostaviti svjedoku, oštećenom ili žrtvi na jeziku koji on razumije.

4) Pored informisanja putem pisma/obavještenja iz st. 1. i 2. ovog člana strane potpisnice sarađivaće i u informisanju svjedoka, oštećenog ili žrtve o pravima u vezi sa krivičnim postupkom u kojem treba da bude saslušan, kao i o pravima u vezi sa organizacijom putovanja, troškovima boravka i putnim troškovima i pravu na novčanu naknadu, u skladu sa prethodnim dogovorom sa Odjelom/Stručnom službom ili postupajućim tužiocem strane molilje.

Drugi oblici saradnje

Član 12

Na osnovu pisane molbe za pružanje pomoći, strane potpisnice sarađivaće i u pružanju sljedećih oblika pomoći:

- a) koordinacija organizovanja putovanja svjedoka iz države zamoljene strane u državu strane molilje;
- b) individualna procjena svjedoka, naročito u pogledu psihološke i emotivne podrške i pomoći svjedoku u pripremi za svjedočenje;
- c) prikupljanje podataka koji se odnose na moguće ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, kao i troškova krivičnog postupka;
- d) pružanje strani molilji svih javno dostupnih informacija potrebnih radi efikasnog postupanja u konkretnom predmetu, kao i korisnih generalnih informacija;
- e) pružanje drugih vidova saradnje u svrhu obezbjeđivanja efikasne podrške svjedocima.

Imovinskopravni zahtjev

Član 13

1) Ukoliko oštećeni podnese imovinskopravni zahtjev, zamoljena strana je u obavezi da informiše oštećenog o tome kakvi su dokazi potrebni za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, te da mu u svrhu razjašnjenja po potrebi ponudi i obrazac koji sadrži izjašnjenje oštećenog u pogledu postavljanja imovinskopravnog zahtjeva kako u pogledu materijalne, tako i u pogledu nematerijalne štete.

2) Obrazac iz stava 1. ovog člana, ukoliko ga oštećeni ili žrtva potpišu, ne predstavlja i ne podrazumijeva saglasnost oštećenog da se krivični postupak protiv okrivljenog vodi u drugoj državi.

3) Sadržina obrasca iz stava 1. ovog člana treba da bude predmet sporazuma između obje strane potpisnice.

Zaštita svjedoka, oštećenog ili žrtve

Član 14

- 1) Ukoliko je svjedok, oštećeni ili žrtva na koga se odnosi molba za pružanje pomoći pod određenim mjerama zaštite ili sa statusom svjedoka pod prijetnjom ili ugroženog svjedoka, Odjel/Služba ili postupajući tužilac iz člana 1. stav 2. ovog Sporazuma su u obavezi da, kada dođu u posjed takve informacije, a u slučaju da postoji zamolnica i potreba za ispitivanjem takvog svjedoka, oštećenog ili žrtve, o tome na odgovarajući način obavijeste drugu stranu.
- 2) Strana molilja može od zamoljene strane uz obrazloženi zahtjev zatražiti da pruži svjedoku, oštećenom ili žrtvi potrebnu policijsku asistenciju (iz razloga straha za sopstvenu bezbjednost ili drugih opravdanih razloga) koja može da traje prije, za vrijeme i sve do povratka svjedoka iz mjesta i države u kojoj je davao svoj iskaz.
- 3) Asistencija iz stava 2. ovog člana se može odnositi i na pratioca svjedoka ukoliko za takvom pratnjom ima potrebe.

Ispitivanje svjedoka u državi prebivališta ili boravišta

Član 15

- 1) U skladu sa zakonodavstvom država strana potpisnica, kada usljed bolesti ili iz drugih opravdanih razloga svjedok, oštećeni ili žrtva ne može da se odazove pozivu i da svjedoči u tužilaštvu države koja vodi krivični postupak, ispitivanje svjedoka, oštećenog ili žrtve može da se obavi i u državi u kojoj svjedok ima boravište ili prebivalište.
- 2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, po prijemu poziva za svjedočenje, svjedok, oštećeni ili žrtva treba da na prikladan način obavijesti tužilaštvo koje mu je poslalo poziv o razlozima zbog kojih ne može da svjedoči pred tužilaštvom koje ga je pozvalo, te po potrebi predoči i dokaze o tim razlozima.

IV ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena, stupanje na snagu i jezik

Član 16

- 1) Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme i trajeće dok za njega postoje zajednički interesi.
- 2) Svaka od strana potpisnica može po slobodnoj volji raskinuti Sporazum, pri čemu je dužna da drugu stranu potpisnicu pismenim putem upozna o svojoj namjeri najkasnije u

roku od 30 dana prije zvaničnog otkazivanja i da ispuni sve prethodno preuzete obaveze iz ovog Sporazuma.

3) Strane potpisnice će se sastati kako bi razmotrile primjenu ovog Sporazuma na zahtjev ili nakon 2 (dvije) godine od datuma njegovog stupanja na snagu, osim ako se međusobno pismeno izjasne da takvo razmatranje nije potrebno.

4) Ovaj Sporazum stupa na snagu danom njegovog potpisivanja.

5) Naprijed navedene odredbe predstavljaju saglasnost postignutu između Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore.

6) Sporazum je sačinjen u 8 (osam) originalnih primjeraka, na srpskom, bosanskom, hrvatskom i crnogorskom jeziku (po dva primjerka na svakom), pri čemu su sva četiri teksta podjednako važeća.

7) Nakon potpisivanja ovog Sporazuma, ovlaštenim predstavnicima strana potpisnica će biti uručen po jedan primjerak sva četiri teksta.

TUŽILAŠTVO

BOSNE I HERCEGOVINE

Glavni tužilac

Milanko Kajganić s.r

VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO

CRNE GORE

Vrhovni državni tužilac

Milorad Marković s.r

